

24
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. *Op. I, 21/1970*

4'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / 20 Φεβρουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομότης) Πολύειτος.....
(παιλαιότερον ὄνομα: .....), Ἐπαρχίας Ξάνθης.....
Νομοῦ Ξάνθης.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Φωτίος
Φωτίδης..... ἐπάγγελμα Διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Πολύειτος - Ξάνθης.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. Ἐξ (6) μηνῶν.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ἡδωνάειος Μηνντηρίδης

.....
ἡλικία 70..... γραμματικαὶ γνώσεις ἀρραγματοί.....
..... τοῦτος καταγωγῆς Βίττα.....

Ἀνατολινῆς Θράκης.....
β) Μακεδονικῆς Κιλικίας..... ἔτι 70 ἐν Ἀνατολινῆς Θράκης (Βίττα).....

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; Ἰππρχε περιοχή ἀποκτητικῶς βοσκῆς (βοϊδοβίβαδο) εἰς τὴν λοιπὴν ἀγρὸν χωρίων
Ἰππρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικά διαστήματα ; ἀγροτάναυει. δι' ἀγροί αὐτοὶ ἡγετοὶν « κτεμεδες ».
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἑλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους) γ) εἰς Κοινότητα δ) εἰς μόναν κληρὸν Ἰδιοκτηταὶ περιοχαὶ πᾶντων πρὸς πᾶντα.
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, (διανεμομένης) ὑπὸ αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; ἢ διανεμομένη ἐκινετο μετὰ τὸν θάνατον τῶν πατέρων.

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Συγχρόνως... εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; Ἦσαν. ἐν παρεργῳ καὶ γεωργίᾳ.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὁρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Εἰργάζοντο ἑλληνες καὶ Τούρκοι. Ἡ πρᾶξις ἦτο ἐξέλεξις καὶ ἡ πληρωμὴ ἐκινῶντο εἰς χρυσόν. Μετεβαινόν. εἰς μεμονωμένους ἐργάτας.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) Ἐργάτες.. Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;... Μέχρι τοῦ 1908 κατὰ μέρος τὸ ζήτημα ὑπῆρχε κακομεταχείρι-

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) Εἰς χρήμα

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; Ἦσαν καὶ ἐργάται ἐποχικῶς ἐν τῇ περίτ. περίοδῳ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἢ ἀμοιβή των δι' ἑτο. εἰς χρήμα.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ναί, καὶ προήρχοντο ἐκ τῆς περιόχης.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;... Εἰς τὴν περίοχῃ τοῦ χωρίου των.....

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; Ἐπῆγαιναν εἰς μετερχέμενους (ἐμποροὶ), ντανλιέρ. (κτίστεις), ντεμερτζήδες (σιδηρουργοί).

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . .

... γινόντων ἀφρονέουσιν (κατερέβει) καὶ ἡ χροὸς
τοῦ ψαλμοῦ κόπρην ἐστὶν οὐκ ἐκρίβειν...

2) Πότε έγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Περὶ τοῦ 1938, ἐν περιωρισμένῃ κλίμακᾳ.

ε'. 'Από πότε χρησιμοποιούνται : το σιδηρούν άροτρον και αΙ γεωργι-
και μηχαναί εις τόν τόπον σας ; Το σιδηρούν άροτρον άνα
τὴν 1922. Τὰ λοιπὰ μηχανήματα βραδύτερον...

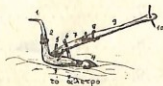
1) Σιδηρούν ἄστρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονότερο, δίτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατασκευάζει τὸ ἄστρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμή-
θεια αὐτοῦ; Ἦρχον μινερίτα, σιτίτα καὶ ἐχυρί-
νουίντο. εἰς ὅλα τὰ κτήματα, ἢ προμυθιά των. ἐρί-
νετο ἐντός τῶν χωρίων.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφία)ν) εκάστου τύπου σιδηρού ἄρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2.....5.....8.....

3. .... 6. .... 9. ....

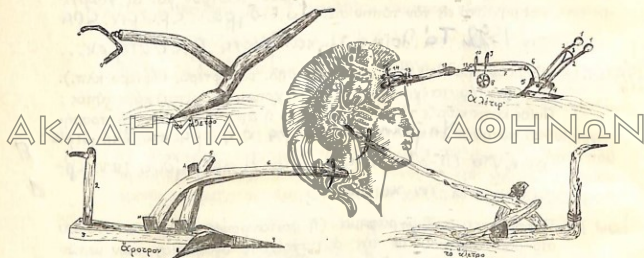

2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει;) Μηδ' το 1945.....

3) Μηχανή θερισμού Υφάρخين από το 1940.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) ἤρρε τὸν 1940...
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ τὸ ἔτος 1928 οὐρίσθη...
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον τὸ κατεκινῶσαν ἐν νύκτι
μόνοι τῶν...

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Ἐχρησιμοποίητο τὸ αὐτὸ ὕνι (γινι).....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ἦτο... μακρὸ-
ῶτον... σχῆμα.....

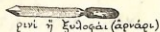
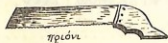
6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ἦτο ἐκ ξύλου.

6μένη... ἐκ ξύλου.....

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

Σκεπάρνι (σκεπάρνι), πριόνι, ἀρίδα, ξυλο-
φάι.....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. Βόες, βοῦβαλοι καὶ ἰπποὶ.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; Δύο... ζῶα.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; Ἀναγκαῖος. ὁ ζυγός (ζυγός).....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζέ-
λια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). Λέγεται «καλὸς» καὶ ἐκεῖ «χρῆμα αὐτοειδέι, μέχρι τοῦ 1920 ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ λουρί, καὶ λεγόταν «ζυγός»

Μετὰ τοῦ 1920 ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ ξύλον καὶ τὸ ἄροτρον. εἰς τὴν οἰκίαν «χρῆμα» μὴ τὸ «χρῆμα».

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου;

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; Δεν

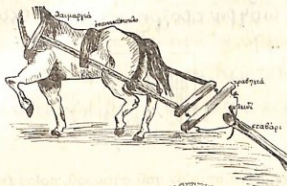
χρησιμοποιεῖται μόνον ἓν ζῶον.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

.....

.....

.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας, ὁ ἄνδρας, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ. Μόνον ἐν ἀνάγκῃ ἡ γυναῖκα (ἀλλοδαὰ βουλὴν.. κ.λ.π.).....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Παρατίθεται φωτογραφία.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. Παρατίθεται φωτογραφία.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). Με σχοινί προσδεσμένον εἰς τὰ κέρατα

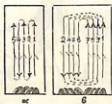

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Διὰ τῶν ζυγίων ἀρότρων παλαιότερον ὡς εἰς τὸ...
σχεδιάγραμμα (α).....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Διὰ τῶν βιθρῶν ἀρότρων ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β).....

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές, ἢ σποριάς, ντάμιες, σιαστές, μεσοδράδες κ.λ.π.); Ἡ σπορὰ γίνεται μετὰ ἀρότρου.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μετὰ αὐλακιάν; μετὰ αὐλακιδῶν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἀρότρον; μόνον μετὰ ἀρότρου.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάφοις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὕψος: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. μετὰ καυρικῶν δυνάμεων (δυνατοὶ δόρυμοι, ἀνέμοι). ἢ σπορὰ ἐγίνετο μόνον ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δύσεως.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Τὰ πρῶτα ὀργώματα, τὰ «καλοκαιρινὰ» ἦτο βαθὺ. Μετὰ τὰ πρῶτα βρόχια ἀκολούθως ἀβαθεῖ ὀργώματα, πὺν λεγόμενα «μηρομέρις»...

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Αποστήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τὰ αὐτὰ ὀργώματα

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἐν. ἢ. δύο. ἔτη.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Περὶ ἑξήκοντα ὀργώματα. δι' ἀραβόσιτον. ἢ. ἑνὸς ἔτους.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος, καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Μετὰ τὰ «δίσκους» ἢ. μετὰ τὴν ποδίαν.

β) Μετὰ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοπρθετηθῇ εἰς τὸ, ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μὲ μακρὴν ξύλον,...*

ἐστὶν ὁποῖον τὴν ἀντὶ τὴν ὑψηλὴν ξύλινον.

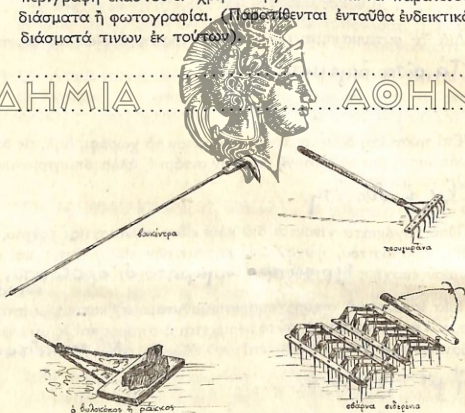
Μεχόταν «τεχνικὴ».

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Πρὸ τῶν 1920. εἰν. ἐμνέσθη ἰσοπέδωσις,...*

διότι ἐν τὴν περὶ τὴν ἐπεμνέσθη ἰσοπέδωσις. ὁρμιοὶ ἐνέμει.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ βολοκόπος, ἡ τσαπί κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) Ἐχρη-
 ῖμοποιήτο διὰ πρῶτον ἐκείνην τὸ κείναι «μετὰ
ὑψώσεως». Ὑψώσεως καὶ ὁ κείναι «μετὰ».....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα
 καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
Δέν. ὑψώσεως.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἶδους. ἡ καλλιέργεια τῶν ζερῶν ἔτο. λίαν περιωρι-
σμένη.....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ὁ ποσιδύλοτε. χω-
ράφια.....

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
 λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς, (βραγιῆς)
 καὶ ἄλλως. εἰς περιωρισμένον. καίρια κα. ἐξοξενοντο.
εἰς αὐλάκια.....

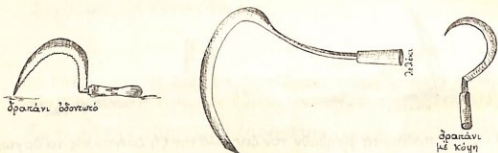
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με το δρεπάνι, το μαχαίρι κλπ.) Με το «δρεπάνον»
Ξηλὰ μεγάλα τριφυλλία ἐκρηγνιμοποιεῖτο καὶ ὡς
κάβρα.....

Ἐὰν ᾦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Με κόβρα
ἐθερίζοντο.....

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). Πρὸ τοῦ 1920 ὡς λεπίς ἦτο ὁμαλὴ βραδύτερον πολὺ ὄφλημα δρεπάνια εἰκον. ὀδοντωτῶν λεπίδα.....
- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; Ἡ χειρολαβὴ ἦτο ξυλινὴ ὡς ἀπὸ κέρατα γάου. Τὸ δρεπάνι λεχρῶταν καὶ «κυρριμάς».....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) οἱ εἰσεράδες .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρῇσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ἦγον διὰ τὰ ρεβύδια καὶ τὴν ρόβην .....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ἔθερίζοντο χαμηλὰ δι' ἐξοικονόμωσιν ἀκῦρον .....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). Δέν. εἶχαν ἰδιαίτεραν ἰσχυρίαν .....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) Πολλὰ μαζί με χρι. συνηθισμένως τῶν δέμασι. οἱ στάχυες εἶχαν τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν .....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. Αὐτὸν ἔχον ἰδιαιτέρων ὀνομασίαν.....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; Ἐδέρζον ἄνδρες
καὶ γυναῖκες ὑπάρχον.....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρήμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). ἔκριναν με μερο-
κάματα. ἢ ἀμοιβὴν τῶν ἡμερῶν εἰς χρήμα μετὰ
παροχῆς φαγητοῦ. ἔλεγοντο «δερικάδες»..

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λυντο τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; Εἰς τὴν ἀριστε-
ράν χεῖρα ἔβαλαν τὴν «καλαμαριά» ἄνδρες
καὶ γυναῖκες. ἔβαλαν καὶ ἔβαλαν μετὰ
τὰ δακτυλὰ των ὑπάρχον δέσεις διὰ τὰ
δάκτυλα.....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Συνήθως μὲ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐβδομάδος (Δευτέρα)*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Τραγούδιον, ὅτι οὐκ ἔχει σχετικὰ*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον. *Ἐκδιόχομεν τὰς στάχυν ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ « χτένια », τὰ ὅποια ἐτοποθετοῦντο εἰς τὰς οἰκίας πρὸς ἐξόχραν.*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὰ δεθιμένα τῶν σταχύων ἐγένετο ἀμέσως*

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

ὁ δερματιῶν. ἔκαμνε καὶ τὸ δερμάτιασμα. Διὰ τὸ δέσιμον ἐχρησιμοποιῶντο στάχνες. ὡς...
 ἀπολογητικὸν ἐργαλεῖον ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ...
 «καλαμαριά», τῆς ὁποίας τὸ ἄκρον ἦτο μυτε-
 ρόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Συνεκεντρώνοντο ἀμέσως εἰς χωρὶς συνήθει...
 τῶν 11 δερμάτων, ἑξοπαθῶνιο, σταυροειδῶς μέ-
 τῶν στάχυν πρὸ τῶ μέγα μέρος καὶ ἐν δέμα ἐπὶ...
 τῆς καρφῆς (4+4+4+4+1) οἱ χωροὶ ἐλέγοντο.....
 «ντονκουρεζιούνια».

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. Ἡ καλλιέργεια .
 εἶναι λίαν περιωρισμένη. Ἡ ἐπαράγνεται περίπου
 τὸν Φεβρουάριον.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι ; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν. Ἡ ἐξαγωγή ἐγίνετο μὲ τὴν τέλειαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Συνήθως τρεφ-
 τῶν ζώων ἦτο τὸ ἄχυρον. Τὸ χόρτον προήρχετο
 ἀπὸ τὰ λιβάδια. Ἐθερίζετο μὲ τὴν κρέαν.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπانون, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). .....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ἔξυφράνετο εἰς τὸ λιλάδι... μεταφέρονταν
εἰς τὴν ἐλπί. καὶ γινόνταν. σωρός, «θεμωνιά» ἦν ἐγγρ-
χεν. ἀποδοί. γινόνταν μικρά. δέματα, «μηναντάκια»,
καὶ ἐτοποθετεῖτο εἰς τὴν ἀποδοίην.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο
πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ἔφθρ-
χον. ὠρισμένα. μέρη, ὅσην. γινόνταν. ἢ συγκεντρω-
εῖς, τὸ. μέρη. λέγονταν. «ἀλώνια». εἰς ἄλλας περι-
πτώσεις. ἢ συγκεντρωεῖς. ἐγένετο. εἰς τὰς αὐτάς, ὅσην..
ἐγένετο. καὶ ὁ ἀλώνισμός.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν
δεμάτια. Εἰς τινος τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; λέγονταν..
«θεμωνιά». ὁ τρόπος. ἐπὶ καθωρισμένους. εἰς. κανα-
χιόν. κωνιόν. ἔχον. ἢ. καθε. θεμωνιά. εἶχε. περι-
πν. 10 ἀμάξια δέματα.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνι-
σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; λέγονταν. εἰς. τὸ. ἀλώνι..
.....
.....
.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
ποίαν θέσιν; ἔζω. τὸν. συναικιισμόν. (Βίττα-Θράκη)
εἰς. μικρά. χωρία. ὅπου. τὸ. ἀλώνι. ἐγένετο. καὶ..
εἰς. τὴν. αὐτὴν. τῇ. οἰκίᾳ.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Μόνον εἰς μίαν οἰκογένειαν.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀναλόγως.

Περὶ πον εἰς τὰ μέσα Ἰουλίου.....

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες)·

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Τὸ ἀλώνι ἦτο με χῶμα.

Εἰς τὸ νότιον μέρος τοῦ ἀλώνου, ἐτοποθέτητο πλε-

κτόν ἐκ λεπτῶν ξύλων διὰ καὶ συγκεντρῶνεται τὸ

ἀχύρον.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων). Ἐκκαθαρίζετο κατόπιν ἐρριχναν νερό

καὶ ἀχύρον καὶ τὰ πατώσαν με μεγάλης κυλιν-

δρικήν πέτραν, τὸ «χρον βαρλὰν».....

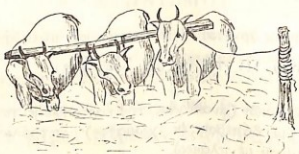
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμού γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Μετὰ τὸ δερι-

σμόν.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Τὰ δάματια τὰ ἀήλωναν δεμένα μετὰ ἐλύνοντο καὶ διεεκαρτίζοντο πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις.....

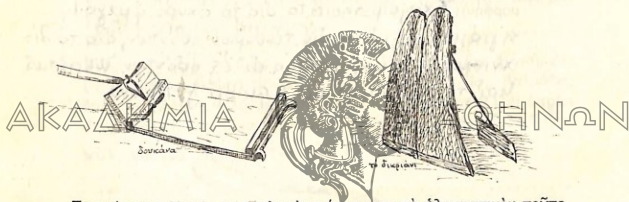
11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησην τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου ἑνὶνος στῦλος, ὑψοῦς δύο μετρῶν (καλούμενος στηχερός, στρουλouras, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου εξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-στῦλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὴ περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δοκίαν, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; Ἐχρησιμοποιεῖται τὸ κδοκίαν; Παρατίθεται φωτογραφία. Ἐξεχωρίσθη ἐν ᾧ περιβάλλοντα ζώα, βοῶν ἢ ἰνῶν ἐξερναν ἀνὰ ἐν δοκίαν. κυκλικῶς. Εἰς τὸ κάτω μέρος ὑπάρχον κοπτεῖς πέτρες (δοκιανόπετρες) μικρῆς διαστάσεως ἐποικύν ἐβρίνετο ὁ τέμα χιερμοὶ τῶν σταχύων.....

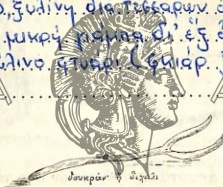

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; *Ἀρχίζει πρῶι-πρῶι. Διενόητετο. περὶ πω. εἰς 5 τὸ ἀνέμωρο...*

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *Ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸ ἄκρο ἢ μετὰ τὴν «κράμπα», ξυλὶν γ. διατεταρῶν ὀδόντων, διὰ τὸ λί-χνισμα ἢ μικρὰ κρίμπα δι' ὀδόντων ὡσαύτως καὶ τὸ ξυλὶν γ. τῆς (φυσίρ. ξ. λέναν).*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν, τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-πους στάχυν ; *Μὲ. το. «κ.ταράκ.λ.» (τσανγκράνα). ἐμάζευε. γύρω-γύρω τοῖς στάχυν.*

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). *Ἦν. ἢ «κ.φ'κέντρα» εἰς μερικὰς περιπτώσεις μετὰ βε-λόντα. Διὰ τὰ ἄλλα το. «καμπ.βίκ.λ.» ὡς εἰς τὴν εἰκόνα.*

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. Ἐνα. ἀλωνι. Τὴν. ἡμέρα.. ἐρίνετο. ἐν. στρώματι.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) Ἐλέχοντο « λαμνί »

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωνιστοί), οἱ ὅποιοι εἶχαν βοδινὰ ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμὸν. οἱ κατέβαιναν. μόνοι. τὸν. μετὰ. τῆς. οἰκογενείας. τῆς.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). ἤσαντο. ἐν. ἀλόνι.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο κοπανιπτόν διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ὄρου δημητριακῶν...

τὸ διείδατο

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

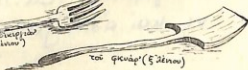
- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; *Ἐτραγουδοῦσε καὶ ῥίως ἑκεῖνος ὁ ποιὸς εὐρίσκειτο ἐλάνω εἰς τὰ δωμάτια, διὰ τὰ μὲν ἀνοικιμὰ* .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Ἐλέγοντο κλαμνί. Τὰ ἐμαζευαν μετὰ τὸν κόρυτ. Ἐάντι δὲ πλατὺ με μακρὺν ὄλο. Παρατίθεται φωτογραφία. Εἰς τὰ μεγάλα ἀλώνια ἐκρησιμοποιεῖτο τὸ « βαγκρι », μέγαλοι κόρυτς, πού ἐβύρετο ἀπὸ τῶν βοῶν.* .....

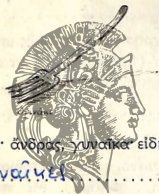
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο., *Πτε. Τ. γ. ν. <βριση. μα. ρ>.*
Τ. φ. ν. ἔ. β. ὁ. δ. ὀ. ν. τ. ω. ν......

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
Ἄνδρες. καὶ. γυναῖκες......

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινες τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια)· Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
*Λίχθονται <καὶ ὁ τσάλα>.. Ἄποχωρίζεται μετὰ τὸ ταρακῆ
(τσηνχμράνα). Εἰς τὰ τέλαι ἐβτρώνοντο εἰς τὸ ἀλῶ-
νι. καὶ ἀλωνίσκοντο ἐν νέον.*.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο: *Ὡς. καὶ. πρότερον. Δέν. ἔχεν. Ἰδιαι-
 τέρον. ἐνομασίαν.*.....
 .....
 .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; *Ο...*
ἀναχωριζομένη. ἔχινετο. μετὰ τὸ κδοιρμένον. κ.λ.π. ἦτο...
διαφόρων. ἑιδῶν: διὰ. ἕτερον, διὰ. κριθὴν. κ.λ.π...
ἔετιζέτο. εἰς. τὴν. γάμψαν......

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

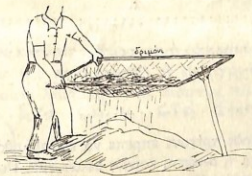
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο παλιό δερμάτινο

κούρος ἢ ἀριόλοισι

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή τοῦ. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΕΙΟΝ

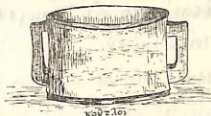
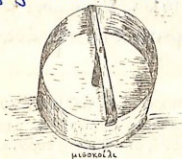
- 8) Ἀ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλῳνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλῳνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). **Παραδεία. τ. α. ...**

δεκατιστῶν ἔγινετο ἡ μέτρησις μετὰ τὸ «κονιάκο»», χωρητικότητος ἔξ. ἀκάδων. Ὁ δεκατιστῆς ἔλαμβανε 10%, ἂν δὲν ἔγινετο μέτρησις τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὁ ἑωρὸς ἐβερραρίετο ὑπὸ τῶν δεκατιστῶν καὶ ἐκυλάετο τὴν νύκτα.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημοτριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν). **Ἡ. ἡλγυρῶν. ἔγινοντο εἰς τὴν οἰκίαν, ἡ δὲ μέτρησις πάντοτε μετὰ τὸ «κονιάκο».**

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς). **Στὸ β. οἰ. τι. ... ἐπὶ ἀμνηρία (ἐν λ. κ. εἰ). ἀποθήκευσις.**

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Εἰς ἀχυρῶνα τῆς οἰκίας. Εἰς τὰ
μεγάλα τριφύκια εἰδικοί κατεκίωσαν. ὠρνήθη
χὺρην. εἰς τὸ ὑπαιθρον. οἱ ὠρῆαι ἔλκοντο κλόντες.

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; Ἀπὸ
τῶ ἀλώνι ἐδιαλέχοντο κατὰ στάχυν. ὁ καρπὸς αὐτῶν
ἐκηίρετο εἰς ξεχωριστὸν χωρὶς διὰ τὴν ἀναγένεσιν
τῶν ἐσθίων.

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα της ; ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΉΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀνάμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Μόνον κατὰ τὸ ἑσπέρas τῆς 23ης Ἰουνίου...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; Τὸ ἑσπέρ-
αι καὶ ἑνὶ ὧρῃ εἰς σταυροδρόμι.

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ...

... Συνήθως νέοι λαμβάνουν μέρος ὅμως καὶ ἡλικιωμένοι.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Συμπληρωματικά πληροφορίες δι' Ερωτηματολόγιον γεωργικών ἐργασιῶν τῶν κέντρων Ἐρεῖνης τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Χωρίον Πολύκετος - Νομῶ Ζάνδης

Ἡ παρατιθέμενα πληροφορίες εἰς τὸ Ἐρωτηματολόγιον κατεγράφησαν καὶ ἐκ τῶν : 1. Σταύρου Τσομπάνη, ἐτῶν 98, ἐκ Βιζυῖ - Ἀνατολ. Θράκης. 2. Ἐμμανὺλ Παππῆλα, ἐτῶν 66, ἐξ Ἀμυδαλῆας - Ἰῶν Ἀνατολ. Θράκης.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Πολύκετος ἦσαν πάντες πρόβατοι ἐξ ἡν. Θράκης, κυρίως δὲ ἐκ Βιζυῖ. Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ διαμένον ἀρ' ὅταν ἐγένετο ἡ ἀνταλλαγή τῶν κτηνολογίων, ἡ ἐσχολία των παρὶ τῆς γεωργίας συνεχίσθησαν αἱ αὐταὶ περὶ μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν των ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐκ ἡν. Θράκης. Ἀπρίκται μόνον ἐκτόθεν μεταβολαί, ὡς π.χ. ἐκ ἡν. Θράκης, διὰ πρὸ τοῦ 1922, τὰ χωράφια των εἶναι τὰ « ἐββάρνιζαν », διὰ τὰ προσηλασθέντα τὰ σιτῆρά ἐκ τῶν ἰσχυρῶς πνιόντων ἐκεῖ βορείων ἀνέμων. Συνεχίσθησαν καὶ ἐνταῦθα αἱ αὐταὶ συνήθεια ἐμπορᾶς, θέρμευ, ἀλυνισμῶ.

Σήμερον, τὰ ἀναγερόμενα εἰς τὸ Ἐρωτηματολόγιον ἐργασίαι, εἶναι χρησιμοποιοῦνται. Πρὸ ἀριστῶν ἐτῶν ἀπασαι αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι γίνονται διὰ μηχανημάτων (τρακτέρ, μηχαναὶ ἐμπορᾶς, θέρμευ, ἀλυνισμῶ κ.τ.λ.). Οἱ κάτοικοι πάντοτε μὲ νοσταλγίαν ἀναμνησκονται τὰς γεωργικὰς των ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν καὶ πολὺ κοινῶδες.

Πληροφορίες διά τας παρατιθεμένους φωτογραφίας

Αἱ φωτογραφίαι ἔχουν ἀριθμηθῆναι εἰς τὸ ἐπίθετον μέρος αὐτῶν.
Φωτογραφία ὑπ' ἀριθ. 1: Τὸ «δονιάν'ε», χρησιμοποιοῦμενον διὰ τῶν
ἀλωνισμῶν. Διακρίνονται αἱ μικραὶ κοπτεραὶ πέτραι
τῇ κάτω πλευρᾷ.

“ “ “ 2: Μεγάλος «ζ'χός» διὰ τὸ ὄγκωμα μὲ ζύλινον
ἀφροτρον ἀποκατετιμῶς. α) Οἱ «ζεύγες».
β) Οἱ «μεσότητες», μεσότητες.

“ “ “ 3: Ζ'χός γιὰ ἀμάξι καὶ γιὰ «πλάν'ε» (βιδερένιο
ἀλέτρι. Εἶναι μικρότερος τῶν προηγουμένων.

“ “ “ 4: ἀ' «κλαμάς» καὶ β' «τράπες».

“ “ “ 5: «πλάν'ε» μὲ τὸ ζ'χό κι ζιβριά». Βιδερένιο ἀλέ-
τρι μὲ ζ'χό καὶ ζ'χιά(α).

“ “ “ 6: Τὸ δονιάν'ε μὲ ζ'χό καὶ ζ'χιά.

“ “ “ 7: Τὸ «δονιάν'ε» καὶ «κλαμάς» μὲ τρυπητὸ δέρμα
ζ'χ'ρχον καὶ ἄλλα συρμάτινα.

“ “ “ 8: Τὸ ζύλινο ἀλέτρι (ζ'λάλετρον). Τὸ ζύλον τῆς
λαβῆς ἐλέγχεται «κοδάρ» (α). Τὸ ἐπίμικτες ζύ-
λον, πῶς ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸ ζ'ψιμον ἐλέγχεται
«εταβάρ» (β).

“ “ “ 9: α' «Δερνάν'ε» καὶ β' «κόβα».

“ “ “ 10: Ζ'λάλετρο μὲ τὸ ζ'χά.

“ “ “ 11: Ζ'λάλετρο: α') γινί (ὕνι), β') ἐπὶ ζύλινον.
γ') φτερά, δ') ἡοδάρ.

“ “ “ 12: Ἡ ἐπάνω ὄψις ἀπὸ τὸ δονιάν'ε.

“ “ “ 13: Τὸ «δερνάν'ε». Ἡ λαβὴ τῶν ὀμαλῶν. Ἡ λαβὴ
τῶν ἐν ζύλινον ἢ ἐν κεράτων ζ'χών.

“ “ “ 14: Τὸ «γινί» (ὕνι) διὰ ζύλινον ἀφροτρον.

φωτογραφία 5η ἀριθ. 15: Τὸ ζύγιον ἄροτρον. Διακρίνεται τὸ κάτω μέρος μετὰ φτερά καὶ τὴν ἐπάθην(6).

γ γ γ 16: Ζεύς βοῶν ἐξωγμένον εἰς ζύγιον ἄροτρον.

γ γ γ 17: Τὸ δονκόν' L, γ κάτω ὄψις.

γ γ γ 18: Τὸ κηλόν' L», εἰδεμένο ἀλλήτρι.

γ γ γ 19: α) «λύρτις», ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ νὰ συγκιν-
τρώνεται τὸ σιτάρι εἰς σωρὸν μέγα εἰς τὸ ἀλῶ-
νι. β) Μεγάλη «χιάσμα», ἐχρησιμοποιεῖτο
διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῆς ἀχύρου καὶ διὰ νὰ
εὐχερίσεται τὸ «διρμόν' L».

γ γ γ 20: Τὸ ζύγιον ἄροτρον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

AKAΔHMIA

ΛΟΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

AKAΔHMATA AΘHNΩN

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

AKAΔHMIA ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

AKAΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ